

Studieorlov marts, april og maj 2025.

Om fortællinger!

Tak

Først vil jeg gerne benytte lejligheden til at takke for studieorloven, det har været en gave at have mulighed for at fordybe sig i et relevant emne uden forstyrrelser og med tid til refleksioner. At dygtiggøre sig og få fyldt på, for så med fornyet energi og inspiration at kunne vende tilbage til embedet.

Jeg havde søgt studieorlov med ønsket om følgende:

I de senere år har jeg beskæftiget mig en del med fortællinger i mine sjælesorgssamtaler, og vil gerne blive dygtigere til at bruge det både der, og i prædikener og kausaliteter. På kurser og til foredrag har jeg stødt på både narrativ teologi og psykologi. Jeg ville bruge en studieorlov til at studere både den narrative teologi og psykologi, og til at dykke mere ned i biblens og andre fortællinger for både at finde fornyet inspiration og nye vinkler til evangeliets forkyndelse i såvel prædiken, kausaliteter og sjælesorgssamtaler.

Som nævnt i begrundelsen for min studieorlovsansøgning ville jeg bruge min studieorlov til bredt at beskæftige mig med fortællinger. Biblens fortællinger, litterære fortællinger og de fortællinger jeg hører fra mennesker i forbindelse med sjælesorgssamtaler. Som præster er vi med til at fortælle andre menneskers liv i både prædiken og sjælesorg. Jeg ville bruge orloven til at se på hvad det betyder, hvordan man fortæller et menneskes liv, hvordan man taler om det som er svært og hvordan man nænsomt og givende kan bruge biblens fortællinger ind i den sammenhæng. Hvilket bidrag kan den kristne grundfortælling yde til livsfortællingen. Og hvad betyder den måde vi fortæller og taler om livsfortællingen på for oplevelsen af mening, identitet, syn på fremtiden og gudsbilledet. Hvordan kan fortællinger være med til at bringe håb.

Jeg havde på forhånd en erfaring af, at det at kunne spejle vores fortællinger i Guds store fortælling gør en forskel i mange forskellige forkyndelsessammenhænge. Det ville jeg gerne vide mere om og det ville jeg gerne blive dygtigere til. Desuden ville jeg også gerne bruge tiden på at skabe mig en større og bredere ballast af fortællinger, både biblens og andre.

Ud over at få nye indgangsvinkler til forkyndelsen og sjælesorgen, håbede jeg også at studieorloven evt. kunne munde ud i en studiekreds omkring livsfortællinger i forhold til den kristne grundfortælling, - måske endda oprette et skrive- eller fortælleværksted.

Resultatet.

Alt er fortælling. Efter en weekend i sommerhus med gode venner lagde jeg mærke til hvordan megen fællesskab er konstitueret omkring vores fortællinger, -både egne og de fælles. Vi bygger på fælles fortællinger og skaber et rum og en fortrolighed hvor der er plads til hver enkeltes fortælling og hvor man kan spejle sig i hinandens fortællinger. – men fortællingen over dem alle er at vi har et fællesskab (Gudgivet og med Gud) hvor du er elsket og der er plads, -også når du falder ved siden af. Her er et sted du kan altid kan være.

I forbindelse med min studieorlov fandt jeg som sådan ikke ud af noget nyt, men fik bekræftet at det jeg fornemmede omkring betydningen af narrativer, var rigtigt. Under læsningen af både narrativ psykologi, teologi og narrative prædikener fik jeg et fagligt fundament og en udvidet horisont i forhold til min brug af narrativer. Spejling er vigtig. At kunne spejle sig i andres oplevelser, fortællinger og ikke mindst Den store fortælling er vigtig for mennesker. Det kunne inspirere mig til engang at prøve at oprette en fælles-læringsgruppe og/eller en livs-fortællings gruppe både hjemme i sognet såvel som i fængslet.

Når man læser om narrativ psykologi og narrativ teologi kan man selvfølgelig ikke undgå at reflektere over ens egen livsfortælling, eller måske rettere fortællinger – det har også været en god og vigtig del af processen.

Der er altid mere at sige....

Jeg tror at rigtig mange præster har stået i situationer hvor de har sagt: "Der er altid mere at sige om et menneske end det vi kan sige"

Og det er der! Den store fortælling, Guds fortælling om og med os er over os, under os og iblandt os og favner det hele. Favner hver enkelt af os, -og favner os alle. Måske er det derfor at netop det at kunne spejle sig i en fortælling fra biblen har en helt særlig kraft. Der er i sjælesorgen en stor forskel på effekten af "jeg har hørt en fortælling om" og "I biblen er der en fortælling om". At kunne spejle sig i biblens fortællinger er netop at blive favnet og føle sig sat ind i Guds fortælling og favn. At biblens fortællinger er helt særligt at spejle i tror jeg bl.a. skyldes at Gud ikke bare har talt en gang, men fortsat taler til os. Netop derfor er Guds fortælling(er) evigt levende og aktuelle. Kristendommen kan være med til at give os et nyt og blidere blik på os selv, når vi spejler os i fortællingerne.

Fortællingen om os selv, og andres fortælling om os, skaber hvad det nævner, - og nogle gange er det ikke særligt livgivende. Nogle gange må der en større og mere evig fortælling til, for at bringe mennesker til nyt liv, mod og håb der hvor det er tungt og svært. Vi skaber vores identitet gennem vores fortællinger, men der ER en større fortælling som vi læner os ind i, som vi springer ud af og som er grundlaget for det hele.

Når vi fortæller vores liv, tror vi ofte at vi er alene om at have det som vi har det. Når vi så møder det fremmede i de gamle bibelske fortællinger som vi kan spejle os i, og som kan genfortælle vores historie selvom den en er så gammel, så møder vi en genkendelse og et håb. Men først og fremmest en accept af den vi er og det vi tumler med. I disse instagram-tider skal det hele helst se perfekt ud, så det at høre om alle de uperfekte som Jesus omgikkes med gør en forskel. Det at høre om at de gik nye veje peger måske også på nye veje for os.

Forskellen på at møde sin egen fortælling i en flere tusind år gammel fortælling og i at møde den i medmennesket gør hvert sit. Mødet med fortællingen er uden krav, - vi skal ikke føle med eller forholde os til den person som vi spejler os i. det er udelukkende til indvortes brug. Vi kan heller ikke gå i dialog med den. Det er som det er. Og det at fortællingen holder over tid er også en vigtig faktor. Når vi møder vores egen fortælling i et medmenneske her og nu, får vi spejlet at vi ikke er alene og at der lige nu er nogen som har det som mig. Jeg er ikke alene i verden. Men vi vil også - de fleste i hvert fald bruge energi på at tage os af den anden. Begge dele har indlysende hver sine fordele og ulemper.

Hvad er det der sker når vi kan genkende os selv i en gammel bibelsk fortælling: Vi bliver set, vi bliver mødt, vores liv sættes ind i en større sammenhæng, vi får plads, det at vi ikke er unikke – i en verden som ellers higer efter at vi alle skal være unikke hver på vores helt specielle måde.

Citat Sørine Gotfredsen:

”De bibelske tekster er det dybt forankrede omdrejningspunkt, der til alle tider og dybt uafhængig af tidernes vilde skiften holder os fast på hvem vi inderst inde er. Bibelens fortællinger er vores livs fortællingen uden for tid, rum og sted. Giver os identitet og en plads i livet uanset hvor vi er.”

Den store fortælling, som Gud har med os er grundlaget for vores liv. Det vi spejler alle livets facetter i, og uanset om vi er troende eller ej betyder det noget for mennesket i den vestlige verden. Det er arketyperiske fortællinger som vi alle kender og på en eller anden måde er fortrolige med. Det er den ”skabelon” der omfavner ethvert menneskeliv, - også mit eget. Urfortællingerne fra biblen vækker vores spejlneuroner, som når det lille barn ser ind i dets moders øjne. Guds fortællinger om og med mennesker er den spejling som siger at Gud vil os noget, - også i dag. Og for rigtig mange mennesker, - troende eller ej, så tror jeg at den fortælling ligger dybt i os og vækker genklang. Vi er allerede fortalte af Gud. Der er intet nyt under solen, og vi er en del af hans fortælling uanset hvad vi selv tror og tænker Det giver en hvile at vide sig allerede fortalt, - altså når man først har accepteret at give slip på sig selv, sit liv og sin kontrol. ”There is no normal life, there is just life” (Citat Tombstone-filmen), - og når vi har accepteret det, - så kan vi også tage imod og være en del af, og finde hvile i den store fortælling – som vi alle er en del af.

Hvad gjorde jeg:

Under min studieorlov har jeg læst en del narrativ psykologi, narrativ teologi og bibelske genfortællinger. Jeg har læst om traumer og lyttet til podcast og været til foredrag. Og selvfølgelig læst en del skønlitteratur, - både romaner og noveller. Jeg har hver dag ført dagbog og taget noter til det læste og mine refleksioner både over det læste og i forhold til mit eget liv og min egen historie.

Påsken tilbragte jeg på Sicilien bl.a. med det formål at deltage i påskens fortælling dernede. Udtrykket er så anderledes, - men alligevel er det den samme fortælling, den samme tro, den samme Gud. Det vakte til refleksion bl.a. om en åbenhed i forhold til udtryk.

Citater til inspiration og eftertanke:

- Det er vigtigt at fortælle historier, - uden dem stivner erindringen og uden erindringerne kan man ikke forestille sig forandring. Dog garanterer det at fortælle en historie om begivenheden ikke at det traumatiserende bliver bragt til ro.

At være traumatiseret er ikke kun et spørgsmål om at hænge fast i fortiden, men lige så stort et problem at man ikke kan være nærværende i nutiden. (Bessel Van Der Kolk: Kroppen holder regnskab.)

- At skabe en personlig fortælling er at skabe en historie om ens selv. En fortælling er en beretning om fortiden der forsøger at forklare hvorfor og hvordan ting skete som de gjorde. Fortællingen om hvordan fortiden var gav fødsel til nutiden. Blikket på nutiden spejler fortiden – og omvendt. (The stories we live by)
- Måden at blive menneske på er at genkende Guds linjer i ethvert menneskes ansigt. (The Stories we live by)
- GUD ÅBENBARER SIG I EN GRUNDFORTÆLLING, HVORI SANDHEDEN OM MENNESKET SAMTIDIG BLIVER ÅBENBARET. (Svend Bjerg, Den kristne grundfortælling)

Tilslut vil jeg atter takke for muligheden for orloven. Det har været fantastisk at få udvidet mit faglige fundament, og få fornyet inspiration.

Litteraturliste:

Psykologi:

Michael White: Kort over narrative landskaber (2007)

Dan P. McAdams: The stories we live by (1993)

Alice Morgan: Narrative samtaler (2005)

Dorthe Kirkegaard Thomsen: Livshistorien (2013)

Bessel van der Kolk: Kroppen holder regnskab. Hjerne, psyke og krop i heling af traumer (2014)

Litteratur-teori:

Lars Theil Münster: Det læsende menneske (2019)

Teologi

Preben Kok: At stave til umuligt (2024)

Kritisk Forum for praktisk teologi: Narrativ teologi juni (2008)

Svend Bjerg: Den kristne grundfortælling (1981)

Jakob Brønnum: Gensyn med den store fortælling (2019)

Ele Bonde: Ansigtets gåde (2010)

Bibelske fortællinger

Anne Lise Marstrand-Jørgensen: Natten åbner sig som en port (2023)

Sørine Gotfredsen: 50 bibeltekster du skal kende

Skønlitteratur

Karen Blixen: Skygger på græsset (1960)

Martin A. Hansen: Løgneren

Joanna Trollope: Præstens kone

Karen Blixen: Den Afrikanske farm (1965)

Abraham Verghese: Vandets pagt (2023)

Jens Blendstrup: Sorgens Balalajka (2021)

Valerie Perrin: Vand til blomster (2021)

Artikler

Susan Hart, PsykologNyt nr. 11 2007: "Spejlneuroner, kontakt og omsorg

Puk Elgaard, Kristelig dagblad 28 feb. 2025: Puk Elgaard landet i afdelingen for lys og håb

"At fortælle livet på plads": KD 29 april 2009

"Den røde tråd i Livet": KD 4. dec. 2004

"Biblen er en ur-bog for vores kultur": 26. maj 2011

"Livet er en fortælling": 4. jan. 2000

"mit arbejde som sjælesørger er at lykke" KD 31 okt. 2019

Gensyn med den store fortælling: Anmeldelse Kirsten Jørgensen 31 jan 2020

Thomas Guldbergesen: Biblens brug i sjælesorgen, Dansk Tidsskrift for Teologi og Kirke / 03 / 19

Andet:

Foredrag d. 25. marts i Johanneshuset Vejle: Som Sørine læser bibelen

Diskurs: Søren Ulrik Thomsen: "Derfor tror jeg på Djævelen"

Podcast: damerne først

Podcast: Disuk

